

A R U A N N E
biokütuste ja muude taastuvkütuste transpordis kasutamise edendamise
EESTI
2008

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2003/30/EÜ, millega edendatakse biokütuste ja muude taastuvkütuste kasutamist transpordisektoris artikkel 4 sätestab, et liikmesriigid esitavad komisjonile enne iga aasta 1. juulit aruande, mis sisaldab järgmist:

- meetmed, mis on võetud, et soodustada biokütuste või muude taastuvkütuste kasutamist diislikütuse või bensiini asendamiseks transpordisektoris,
- riiklik ressurss, mis on kasutatav biomassi tootmiseks energiakasutuseks muul otstarbel kui transpordis, ja
- transpordikütuse kogumüük ja turule viidud puhaste või segudes esinevate biokütuste ja muude taastuvkütuste osa eelmisel aastal. Liikmesriigid kannavad vajaduse korral ette kõigist toornafta või naftatoodete pakkumisega seotud erandlikest asjaoludest, mis on mõjutanud biokütuste ja muude taastuvkütuste turustamist.

1. Meetmed, mis soodustavad biokütuste või muude taastuvkütuste kasutamist diislikütuse või bensiini asendamiseks transpordisektoris.

Alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse kohaselt on biokütus aktsiisist vabastatud pärast Euroopa Komisjoni poolt loa andmist kuni loa kehtivuse lõpuni. Biokütus, mille KN'i esimesed neli numbrit on 4401 või 4402 on aktsiisist vabastatud tingimusteta. Biokütusele aktsiisivabastuse rakendamiseks saadi Euroopa Komisjonilt vastav luba 27. juulil 2005 allkirjastatud kirjaga. Biokütuse aktsiisivabastuse loa nr on 314/2005 ja kehtivusaeg 6 aastat.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 3. augusti 2006.a korralduse nr 429 alusel koostatud **Biomassi ja bioenergia kasutamise edendamise arengukava aastateks 2007 – 2013** eesmärkidele on 2007.a läbi viidud järgmistele lähteülesannetele vastavad uuringud.

Esimene lähteülesanne käsitles energeetilise biomassi kultiveerimiseks kasutatava maaressursi kindlakstegemist.

Teine uuringute tellimuspakett seadis sihiks Eestis olemasoleva, praeguse või juba kavandatud tootmise-tarbimise juures tekkiva biomassi ressursi hindamise. Biomas si ressursi käsitleti omakorda kolmes ressursigrupis: puidu biomass, tööstus- ja olmejäätmete biomass ning põllumajanduses tekkiv biomassi ressurss. Viimasele lisaks hinnati ka looduslikelt ja poollooduslikelt rohumaadelt saadavat potentsiaalset biomassi.

Kolmas lähteülesanne taotles kõigi Eestis kasvatamiseks kõne alla tulevate energiakultuuride väljaselgitamist ühes hin nanguga nende reaalsele viljelusvõimalustele ning mõttekusele. Energiakultuure vaadeldi taas kahes suures taimerühmas: puittaimed ja rohtsed energeetilist biomassiressurssi tootvad kultuurid.

Neljas lähteülesanne koondas tehnoloogiauringuid. Selle raames seati sihiks saada vastused järgmistele küsimustele:

- 1) biomassi tootmise ja energeetilise kasutamise territoriaalne planeerimine ;
- 2) biomassi energiaks muundamise tehnoloogiate sobivus eri liiki biomassipõhistele kütustele;
- 3) biogaasi tootmise potentsiaal – sobivad tehnoloogilised lahendused, võimsused, asukohad, võrgu loomise eeldused;
- 4) transport-biokütuste tootmise potentsiaal - sobivad tehnoloogilised lahendused, võimsused, asukohad;
- 5) biomassi toodete elutsükli hindamine;
- 6) Eesti teaduskollektiivide osalemine EL teadus - ja arendustegevuse raamprogrammi bioenergeetika valdkonna projektides;
- 7) materjalitootmine biomas sst; biomaterjalide kasutamine;
- 8) biomassi energia kasutamise edendamise korraldus ja meetmed Eestis.

Viies lähteülesanne pühendati valdkonna turegulatsioonile (õigus, maksud, avalikud hanked, toetused).

Lisaks nimetatud uuringutele koostati ülevaade **biokütuste turust Eestis**, mille käigus analüüsiti biokütuste tootmiseks vajalike ressursside olemasolu, biokütuste tootmist, väliskaubandust, hinnaarenguid Eestis ja mujal maailmas ning biokütuste tarbimist.

Rakendusuringus „ **Transpordis kasutatavas kütuses biokütuse osatähtsuse suurendamiseks vajalikud meetmed, nende maksumus ja mõju kütuseturule**”

analüüsiti ja anti hinnang biokütuse tootmise või impordi võimalustele, biokütuse kasutamiseks sobiva autopargi hetkeseisule, biokütusele nõuete olemasolule ning biokütuse võimaliku kohustusliku kasutamise nõude kehtestamise mõju le.

Uuringute tulemused on aluseks edasiste tegevuste kavandamisel.

Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007 -2013 üheks prioriteetseks suunaks on energiamajanduse arendamine. Prioriteedi üheks eesmärgiks on alternatiivsete transpordikütuste kasutamise suurendamine. Eesmärgi täitmiseks toetatakse alternatiivsete kütuste kasutamisega seotud informatsiooni laialdast levitamist ning transpordivahendite ümberehitamisega seotud investeeringuid.

2007.a määrati 122 taotlejale energiakultuuri kasvatamise toetust 11568 ha kohta 5,69 miljonit krooni.

Biokütuse tootmise ja kasutamisega seotud teavitamistegevuse raames on 2007.a toimunud mitmeid seminare, konverentse, messe.

Biomassi ja bioenergia kasutamise edendamise arengukava rakendamise seotud tegevused, uuringud, ürituste ajakava ja finantseerimise võimalused leiab arengukava kodulehelt <http://www.bioenergybaltic.ee>

2. Taastuvaenergia ressurs, mis on kasutatav energia tootmiseks Eestis

Eesti taastuvenergia potentsiaal, mis avaldub eeskätt biokütustel baseeravas elektri ja soojuse koostootmises ning tuuleenergiast, on esitatud 2005.a aruandes. Antud hetkel puuduvad statistilised andmed 2007.a taastuvenergia osakaalu kohta primaarenergiast. 2007. aasta statistiline väljaanne ilmub septembris.

Primaarenergiaga varustatus 2006. aastal oli 208 PJ, sellest moodustas põlevkivi ligikaudu 60% ning puit ja turvas kokku 11 %. 2006. aastal oli elektrienergia brutotoodang 9731 GWh, s.h hüdrojaamad 13,5 GWh ja tuuleelektrijaamad 76,3 GWh ehk 0,9%. Taastuvate energiaallikate osakaal kogutarbimises oli 2006. aastal 1,6 %. Soojusenergia tootmiseks 2006.a kasutatud kütustest moodustas puit 16,2%.

3. Kütuse tarbimine transpordis 2007 .a

Statistikaameti esialgsete andmete põhjal kasutati 2007.a kütust transpordi vajadusteks:

Diislikütus	-590 tuht
Autobensiin	- 323 tuht
Vedelgaas (LPG transport)	- 8 tuht

Täpsed statistilised andmed avaldatakse septembris ilmuvas Eesti Statistikaameti väljaandes.

Seisuga 01.01.2008.a oli liiklusregistris registreeritud 623136 sõidukit, nendest 438485 kasutas kütusena bensiini ja 184627 diislikütust.

Vastavalt biokütuse tootjate esitatud aruannetele oli 2007. aastal Eestis kolm biokütuse käitlejat, kes lubasid tarbimisse biokütust (FAME, KN 3824 90 98) kasutamiseks puhtalt või segatuna diislikütusega kokku 638 964 liitrit ning üks biokütuse käitleja, kes lubas tarbimisse biokütust (denatureeritud etanool, KN 2207 20 00) segatuna erinevates vahekordades bensiiniga kokku 26 345 liitrit.

Bensiini ja diislikütuse kogutarbimine oli 2007. aastal 1 052 000 000 liitrit, seega moodustas biokütuse osakaal nimetatud bensiini ja diislikütuse kogutarbimisest vaid 0,06%.

Arvestuse aluseks on järgmised andmed:

diislikütus – energiasisaldus 43 MJ/kg;
bensiin – energiasisaldus 44 MJ/kg;
etanool - energiasisaldus 27 MJ/kg;
FAME – energiasisaldus 38,6 MJ/kg.

4. Muud vedelate biokütuste turuletulekut mõjutavad tegurid

Transpordis kasutatavas kütuses biokütuse osatähtsuse suurendamiseks vajalikke meetmeid käsitleva uuringu kohaselt on võimalikud meetmed biokütuse turu arendamisel järgmised:

- biokütuste aktsiisist vabastamine,
- kohustuslik biokütuse müügi nõue,
- kohustuslik biokütuste kasutamine ühistranspordis,
- biokütustele kohandatud busside ostmise toetamine,
- busside biokütuste tanklate installeerimise toetamine,
- otsesed toetused biokütuse ja/või biomassi tootjatele proportsionaalselt toodangu mahuga ,
- riigi toetused biokütuste infrastruktuuri ettevalmistamiseks.

Meetmete mõjude kokkuvõtte kohaselt biokütuse tootmisel ja kasutamisel Eestis on puuduseks stabiilse nõudluse puudumine, biokütuste tooraine kõrge hind, konkureerimine toiduainetööstusega tooraine (raps) pärast, biokütuse müük nõuab kütusemüüjatelt täiendavaid investeeringuid, teave biokütuse kasutamise tõhususe ja mõjude kohta on puudulik.